

Publicerad: 23 november 2015

Halmstad – liksom Jönköping, Västerås och Örebro - har alla en arbetskraft på cirka 100 000 individer.

Foto: Bengt Oberger

Rätt kunskap skärper regionernas ställning

Regionalpolitik. Rätt kunskap är ett kritiskt element i en strategi som syftar till att behålla eller stärka en regions ekonomiska ställning. Vikten av att erbjuda en attraktiv arbetsmarknad, men också en stimulerande boendemiljö och ett varierat utbud av kultur kan inte överskattas.

[Johan Eklund m.fl](#) , vd Entreprenörskapsforum och professor i nationalekonomi

Globaliseringen och urbaniseringen går fort, storstadsregionerna växer snabbast vilket är en utmaning för många glesbygdsregioner. Samtidigt öppnar det pågående teknikskiftet med automation, digitalisering och additiv tillverkning för nya möjligheter för entreprenörskap och tillväxt även på landsbygden. Entreprenörskapsforum startar nu ett Regionalpolitiskt forum i syfte att peka på ekonomisk-politiska insatser som långsiktigt kan stärka regionernas ställning.

En första analys, Flytt- eller stannfågel? Högre utbildning, dynamik och matchning på Örebros arbetsmarknad, fokuserar på den viktigaste regionala utvecklingsfaktorn: Kompetensförsörjningen i form av högt utbildad arbetskraft.

Tilltron till utbildningens betydelse för nationell och regional ekonomisk utveckling är stark. Forskningen visar att expansionen av högt utbildade förklarar en stor del av den ekonomiska tillväxten. Sverige har också byggt ut kapaciteten inom högre utbildning. Mycket av expansionen har skett genom regionala lärosäten. Andelen högt utbildade inom befolkningen, samtliga postgymnasiala utbildningar, har sedan 1990-talet ökat från cirka 20 till 40 procent.

Samtidigt finns det problem med svensk högre utbildning såväl vad gäller kvalitet och innehåll. Arbetsgivare får allt svårare att rekrytera trots en högre andel högt utbildade. Från

1990-talets början kan en markant försämring noteras på den svenska arbetsmarknaden. Det framgår tydligt av vakanstalens utveckling – det vill säga måttet på otillfredsställd efterfrågan på arbetskraft – och av arbetslöshetsutvecklingen. Oavsett konjunkturläge har Sverige i dag en sämre matchning på arbetsmarknaden jämfört med i början av 1990-talet: både arbetslöshet och vakanstal är högre än för bara några år sedan.

Kunskap, och kanske ännu viktigare, rätt kunskap är ett kritiskt element i en strategi som syftar till att behålla eller stärka en regions ekonomiska ställning. Det handlar dels om att bygga upp en regional kunskapsbas, dels om att kunskapen sprids och genererar samhällsliga nyttigheter.

Expansionen av högre utbildningsplatser har främst skett utanför storstadsområdena. Samtidigt har fortfarande de regioner som tidigare hade högst andel högutbildade fortsatt så, studenterna flyttar efter avlagd examen. Många lämnar den region de studerat i och flyttar till större städer och regioner.

Jönköping, Västerås, Örebro och Halmstad har alla en arbetskraft på cirka 100 000 individer. Dessa fyra regioner har ungefär 22–25 procent högutbildade inom det regionala näringslivet. Detta kan jämföras med storstädernas något högre andel (Stockholm 37 procent, Göteborg 32 procent, Malmö 27 procent och Östergötland (Norrköping och Linköping) 29 procent). Skillnaderna har betydelse för hur väl de lokala arbetsmarknaderna fungerar liksom för den regionala ekonomiska utvecklingen.

Mönstret pekar på risker och möjligheter för lokalpolitiker som önskar höja nivån på regionens humankapital. Vikten av att erbjuda en attraktiv arbetsmarknad, men också en stimulerande boendemiljö och ett varierat utbud av kultur kan inte överskattas. Saknas detta kommer individer med hög utbildning lämna regionen, vilket urholkar regionens konkurrenskraft och på sikt riskerar att leda till en stagnerande regional ekonomi.

Ett alternativt sätt att öka utbudet av humankapital på den lokala arbetsmarknaden är att attrahera högutbildade från andra universitet. För att lyckas behålla och attrahera högutbildade måste den lokala arbetsmarknaden erbjuda goda levnadsvillkor och bra karriärmöjligheter.

- [Johan Eklund](#), vd Entreprenörskapsforum och professor i nationalekonomi
- [Per Thulin](#), forskare vid Entreprenörskapsforum och KTH
- [Per Tryding](#), vVD Sydsvenska Handelskammaren och ordförande i regionalpolitiskt forum